

MOZARTAS, PIANISTAI IR GITARA

PIRMASIS KONCERTAS

Balandžio 30-ąją Nacionalinės filharmonijos Didžiojoje salėje pažymėtas Lietuvos kamerinio orkestro kūrybinės veiklos 45 metų jubiliejus. Profesoriaus Sauliaus Sondeckio 1960 m. įkurtu Lietuvos kamerinio orkestro (LKO) tarptautinis pripažinimas prasidėjo 1976-aisiais, kritikams palankiai atsiliepus apie jo pasirodymą Echternacho festivalyje Liuksemburge. Tuomet iš šios garbingos scenos kolektyvui atsivėrė garsiausių salių durys, koncertuota ir Lietuvoje, ir užsienyje (JAV, Japonija, Kanada, Kuba, Egiptas, Pietų Afrikos Respublika).

Lietuvos kamerinis orkestras, kurio repertuare W. A. Mozarto muzika užima ypatingą vietą (įrašytos visos simfonijos ir opera „Don Žuanas“, griežti visi instrumentiniai koncertai), ir jubiliejinį koncertą neatsitiktinai pradėjo Vienos klasikų programa. Lankščiai ir virtuosiškai suskambo Vytauto Lukočiaus diriguojama Josepha Haydno Simfonija Nr. 8 („Vakaras“) G-dur. LKO muzikantai parodė, koku žaviu *pianissimo* jie sugeba groti išsaugodami iškalbingą, gyvą garso skambesį.

Su neslepiamu susidomėjimu klausytojai laukė jauno, talentingo pianisto Gintaro Januševičiaus, kuris paskambino W. A. Mozarto Koncertą fortepijonui ir orkestrui Nr. 21 C-dur. Klausantis tarptautinio F. Chopino pianistų konkurso (ir ne tik) Didžiojo prizo laimėtojo, šiuo metu studijuojančio Vokietijoje, skambinimo, žavėjo išgrynintas, tobulus pianizmas, sutaurintas nuoširdaus jausmo. Kiekvieną garsą G. Januševičius įprasmino aristokratišku paprastumu, klausantis subalansuotų štrichų, tikslios ir taupios pedalizacijos, jo muzikavimas tiesiog kėlė nuostabą. Atrodė, improvizuodamas spalvomis ir emociniais niuansais, pianistas jaučiasi visiškai laisvai. Trečioje dalyje sužėrėjo išpuoselėta muziko technika, žaibiš-

Algirdo RAKAUSKO nuotr.

kas dinamikos bangavimas, spalvų turtingumas. Žavesiu ir romantiniu polėkiu, puikia technika, nuostabi lengvumu plazdenančiuose pasažuose buvo grįsta pianisto G. Januševičiaus sėkmė publikos akyse. Ir šį kartą jaunuolio iš scenos nepaleisdami gausiais ir ilgai netylančiais plojimais, klausytojai sulaukė biso – didingo ir pakilaus „Turkų maršo“ iš W. A. Mozarto Sonatos A-dur.

Šis koncertas parodė, kad tokia klasikinė programa lyg sielos darnos eliksyras kartkarčiais turi grįžti į kiekvieno kolektyvo koncertinį repertuarą, kad suderintų pašėlusio šiandienos gyvenimo tempo išbalansuotą klausytojų ir muzikantų dvasią.

Antrąją jubiliejinio koncerto dalį pradėjo H. Villa-Lobos „Braziliškoji bachiana“ Nr. 9, Preludas ir Fuga, kurios daug kartų pasikartojančioje temoje LKO rado iškalbingų emocijų niuansų, praturtindamas interpretacinius dirigento sprendimus. Tačiau antroje vakaro dalyje klausytojų laukė dar vieno solisto pasirodymas – į šią šventę LKO kartu muzikuoti pasikvietė kompozitorių ir gitaristą iš Ispanijos José María Gallardo Del Rey'ų, ne per seniausiai – vėlyvą rudenį – viešėjusį mūsų scenoje su savo moderniojo flamenko grupe „La Maestranza“. Gitaristas su orkestru atliko pirmą kartą Lietuvoje skambėjusį ispanų kompozitoriaus M. Angulo „Iluminaciones de Don Quijote“, kurio pasiklausyti paskutiniu balandžio šeštadienio vakarą į Vilnių atvyko ir pats kompozitorius. Klausantis gitaros solo kaip dramaturginio viso kūrinio katalizatoriaus, ryškėjo nepriekaištingas José Maríosa Gallardo Del Rey'aus atlikimas: tiksliai artikuliacija, garso tembrų įvairovė. Meistriška kompozicijos instrumentuotė leido sužibėti naujomis spalvomis, šiuolaikinė pirštuotė, greitas tempas suteikė muzikai žaismingumo, o vidurinė dalis prisipildė romantiškos elegancijos. Kartu solistas buvo be galo atidus dirigentui, dėmesingas orkestrui ir nuoširdžiai dėkingas jį šiltai sutikusiai publikai, kuriai dovanavo du bisus. Ir norėtusi pasakyti, kad jau senokai neteko girdėti tokio įtaigaus, įmagnetinančio ir kartu visišką ramybę skleidžiančio gitaros skambesio.

ANTRASIS KONCERTAS

Tęsiant LKO kūrybinės veiklos sukakties minėjimą, gegužės 4 d. Nacionalinės filharmonijos Didžio-

**Gintaras Januševičius su sa-
voju pedagogu Jurgiu Bia-
lobžeskiu**

Algirdo RAKAUSKO nuotr.

Su LKO koncertavo gitaristas iš Ispanijos José María Gallardo

joje salėje įvyko dviguba šventė – su orkestru muzikavo pasaulinio garso pianistas Dmitrijus Baškirovas. Diriguojamas Jono Aleksos, pirmojoje koncerto dalyje orkestras griežė monumentalų veikalą – W. A. Mozarto Simfoniją Nr. 38 („Prachos simfonija“) D-dur, – didingą, suskambusį neįprastai lengvai ir labai iškalbingai. Svajingą pirmosios kūrinio dalies ramybę, sodrų, didingą *Adagio*, gracingą antrosios dalies *Andante* ir siautulingą *Presto* klausytojai įvertino entuziastingomis ovacijomis. Iš tiesų dirigento pasirinktas gerai apgalvotas visų simfonijos dalių ir epizodų tempas galėtų būti laikomas etalonu. Saikingi *ritenuto*, muzikalūs *piano*, plati, logiška, įtikinama garsinė visos simfonijos struktūra, subalansuoti emociniai potvyniai ir atoslūgiai. Pirmojoje kūrinio dalyje atrodė, kad dirigentas pernelyg ramus, bet artėjant siautulingai *Presto* daliai statomos garsų pilies kontūrai sparčiai išryškėjo.

Koncertą užbaigė to paties kompozitoriaus Koncertas fortepijonui ir orkestrui Nr. 24 c-moll. Vilniaus melomanai po ilgesnės pertraukos vėl turėjo progą susitikti su neeilinio talento, vienu žymiausių dabarties pianistų D. Baškirovo iš Rusijos. Pianisto laisvai valdoma muzikinė medžiaga idealiai derėjo su orkestru. Solisto išgaunamas *piano* buvo neprilygstamas. Visi spalvų deriniai, dinamikos niuansai, frazuotė pažeriami netikėčiausiomis kombinacijomis. Klausantis pirmosios kūrinio dalies, labiau nei minorinė pagrindinės muzikinės minties aura išryškintas atrodė pats koncertiškumas, fortepijono išraiškos turtingumas, stilingas faktūrų žaismas, patvirtinantys menininko išsakytą poziciją: „Scenoje man vienodai rūpi tiek sumanymo koncepcija, tiek jausmo nuoširdumas“. D. Baškirovas publiką sužavėjo natūralia jausmų raiška ir audringu temperamentu. Patekę į visišką pianisto nelaisvę, klausytojai išprašė du puikius bisus – F. Mompou ir C. Debussy miniatiūras.

Asta LINKEVIČIŪTĖ